

MŪSŲ LIETUVA

R. 39 (1470) - SEMANÁRIO - 1976 M. RUGSĖJIS - SETEMBRO 30 D. - 1,50 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS BRAZILIJON 50-METIS (1926-1976)

MES ESAME DIDINGA TAUTA

Perduodam vieną daugiau sukrečiančių ištraukų iš Efraim Sevelos romano, „Truth is for Strangers“, kurioje pagrindinis veikėjas, Algis Požėra, stebi vieną Lietuvos partizanų susirėmimą su sovietiniais kariais. Kaip žinia, pats autorius Sevela dalyvavo kovose su partizanais, kaip sovietų karo korespondentas. „Raudonų plytų pastate su šiaudiniu stogu, dideliame lygiame lauke, trys lietuviai partizanai narsiai gynėsi nuo juos apsupančių pasigėrusių raudonųjų kareivių (Partizanus jie vadino „banditais“). Kai stogas užsidegė, moteris pasirodė prie lango. Matėsi jos rusenančių rūbų siluetas raudonųjų liepsnių fone. Ji pradėjo dainuoti. Dainavo garsiai, bet neišlaikė melodijos, kuri buvo Lietuvos himno. Ji ne dainavo. Ji šaukė. Mirštantieji taip šaukia... Lietuvos poetas, Algirdas Požėra, Stalino laureatas, čia buvo liudininku ir pagalvojo — „Mes esame didinga tauta. Nepalyginama. Toji mergina galingesnė už Orleano mergelę. Ugnis nunešė ją į dangų.. Ji bus šventoji... O aš... aš... niekas“. (ELTA)

RELIGIJA RUSIJOJ — TYKUS VULKANAS

Marselio arkivyskupas ir Prancūzų Vyskupų Konferencijos pirmininkas, Roger Etchegaray, pabrėžė, kad sovietų kraštuose yra gilus religinis jausmas, kuris dabar valdžios slopinamas, bet gali gyvai pasireikšti pirma pasitaikiusia proga.

Arkivyskupas prilygino šį jausmą tyliai veikiančiam vulkanui, pabrėždamas, kad ateis diena, kai jo gyva lava užlies visą Sovietų Sąjungą. Jis tatau išreiškė Marselio arkivyskupijos biuleteny, prisimindamas 3 tūkstančių savo kelionę po Rusiją, pakviestas rusų ortodoksų Bažnyčios.

„Niekas iš mūsų net neįsivaizduoja — rašo arkivyskupas —, koks gilus ir platus religinis gyvenimas Sovietų Sąjungoj. Tai didžiausias krikščionybės vulkanas, jau rūkstantis vulkanas, kurio kon-

vulsijos kasdien didėja, pasireiškiančios ypač inteligentijos ir jaunimo tarpe“. Dar pastebėjo savo kelionėje patyręs, kad tenai, Rusijoje, žmonės nusirašinėja ranka Šventraščio lapus. Kas jam padarė didelį įspūdį.

(O Estado de São Paulo, 3/9/76)

Maskvos rusai už laisvę

MASKVA. — Kovotojų už žmogaus teises rusų grupė, kuri seka Sovietų Sąjungoje Helsinkio susitarimo įgyvendinimą, išreiškė nuomonę, kad, praėjus beveik vieneriems metams po Helsinkio konferencijos, Maskvos valdžia nė kiek nesušvelnino pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių suvaržymo Sovietų Sąjungoje. Užsienio korespondentams išteiktame dokumente kovotojų

Žodis pavergtiems tautiečiam

Laisvojo pasaulio lietuviai iš Anglijos, Australijos, Belgijos, Ispanijos, Italijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Prancūzijos, Šveicarijos, Švedijos ir V. Vokietijos, susirinkę į XXIII Lietuviškų studijų savaitę Chantilly Kultūros Centre, Prancūzijoje, savo paskaitose, diskusijose, maldose, literatūros bei muzikos kūriniams daug kartų prisiminė tėvynę Lietuvą ir savo tautiečius pasaulyje.

Sveikindami visus, lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai savo baigiamajame posėdy 1976 m. rugpjūčio 8 d. konstatuoja:

1. nešdama sunkų sovietinės okupacijos jungą, Lietuvą yra padarusi nemažos pažangos pramonės, technikos, tikslųjų mokslų ir lituanistikos srityse; tačiau

2. prievartinė marksistinė ideologija, komunistinis auklėjimas mokyklose bei už mokyklų ir sovietinė diktatūra labai žaloja Lietuvos gyventojus morališkai ir dvasiškai;

3. remdamiesi slaptais diktatūriniais potvarkiais, sovietinio režimo tarnai Lietuvoje žiauriai persekioja tikinčiuosius, jų religinį gyvenimą, prievartauja nekomunistinės pasaulėžiūros asmenis ir kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose kankina tokius taurius žmoniškųjų teisių gynėjus, kaip Nijolė Sadūnaitė, Sergijus Kovaliovas ir kiti;

4. ilgai veidmainiavę sovietiniai „demokratai“ nusimetė kaukes ir siekia oficialiai Lietuvą surusinti, pra-

dėdami Lietuvos kompartijos suvažiavime vartoti tik rusų kalbą, Lietuvos pramonės įmonėse įvesdami pagrindinę rusų kalbą, akademinio lygio lietuvių mokslo veikalus spausdindami rusiškai, lietuviškose mokyklose ruošdami rusų kalbos olimpiadas.

5. Lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai taip pat prisiminė lietuvius Lenkijoje, ypač Seinų apskrities lietuvius katalikus, kuriems Lomžos bažnytinė vadovybė neleisdžia šventų Mišių lietuvių kalba Seinų parapijos šventovėje — bazilikoje, kurią yra statę ir išlaikę lietuviai drauge su parapijiečiais lenkais.

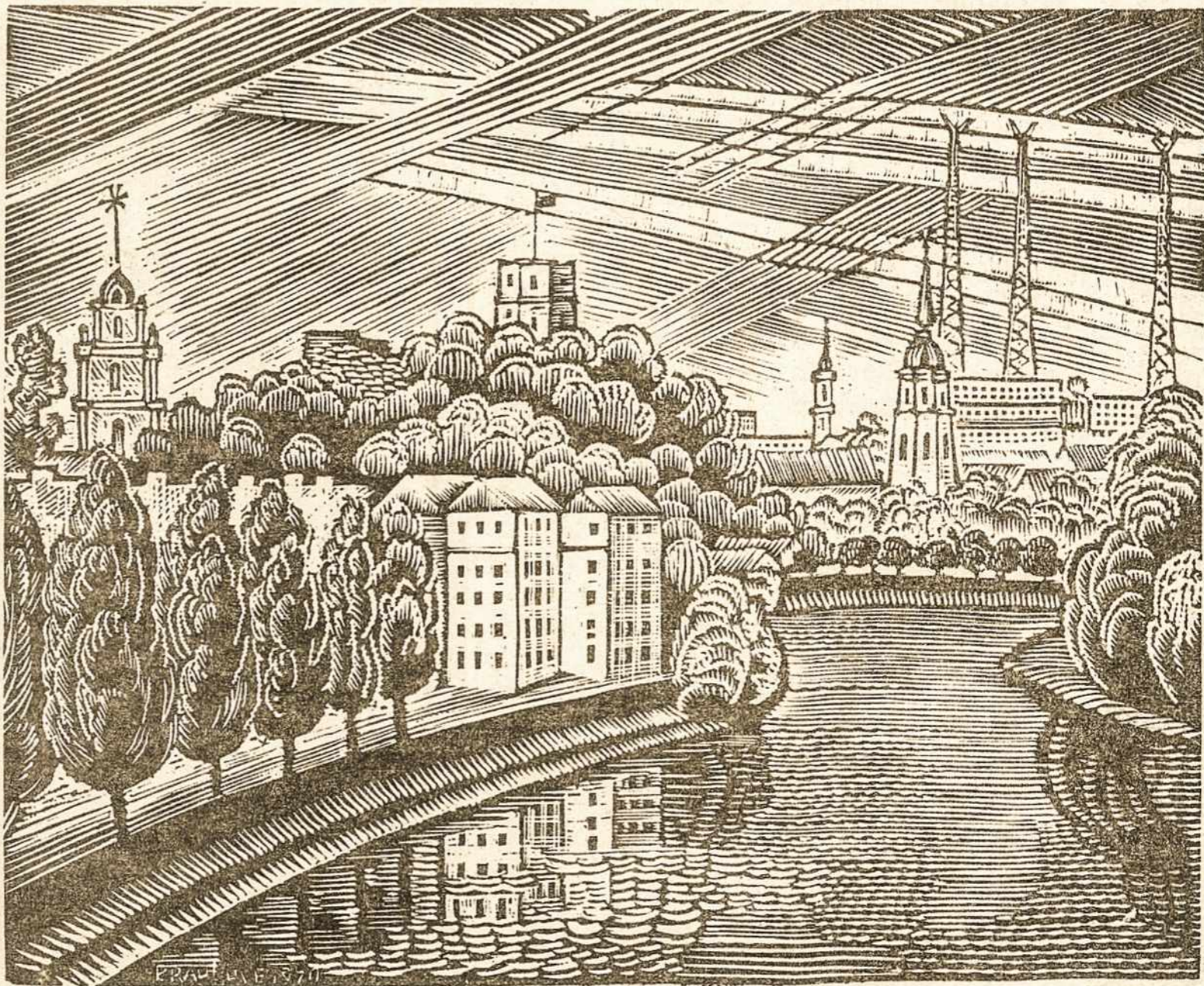
Protestuodami prieš čia suminėtas lietuvių patiriamas skriaudas komunistų valdomuose kraštuose, XXIII lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai nutarė:

1. kvieisti savo tautiečius laisvajame pasaulyje sueiti į glaudesnius santykius su Lietuvos kaimynais, neišskiriant demokratiškus rusų bei lenkų, kad visi bendrai greičiau pasiektų laisvo valstybinio apsisprendimo Europos tautų šeimoje;

2. kvieisti dalyvauti tautiečius tarptautiniuose sąjūdžiuose, kurie gina krikščioniškosios dorovės principus, asmenų neliečiamas teises bei visų tautų laisves, nes pakilimas iš moralinio pasyvumo bei pakrikimo daug padėtų Vakarų pasauliui atgauti stiprybę, o mūsų tėvynei Lietuvai — laisvę.

už žmogaus laisvę rusų grupė iškelia Sovietų tebevykdomą religinės laisvės varžymą, prievartinį žmonių kalinimą ar uždarymą psichiatrinėse ligoninėse. Yuri Orlov, komiteto vadovas, pažymi, kad Sovietų vyriausybė atsižvelgia tik tiek į Helsinkio

konferencijos nutarimus, kiek yra naudinga jos interesams. Išteiktame dokumente nurodyti aštuoni asmenys, kurie šiais metais dėl religinių ar politinių įsitikinimų yra uždaryti psichiatrinėse ligoninėse.

P. Gaudavė

Vilnius (medžio raiž.) 1970

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Lietuva vokiečių spaudoje

„Vyskupas Labukas pas kardinolą Bengschą“ — tokia antraštė išspausdino įdomų reportažą Berlyno kat. vyskupijos savaitraštis „Petrusblatt“ (1976. VII. 25). Straipsnio autorius pasirašęs inicialais — G. L. Tai įdomus dokumentas, kurį čia pateikiame ištiesai vertime.

* * *

Dar nepraėjo nė metai, kai lietuvio vyskupo Juozo Matulaičio-Labuko kvietimu Lietuvoje lankėsi Berlyno vyskupas kard. Alfredas Bengsch. Jis pernai rugpjūčio mėnesį turėjo progą susipažinti su jį pakvietusio vyskupo darbo sąlygomis ir pamatyti, kaip gyvena Lietuvos K. Bendrija. Ne tik iš dėkingumo, bet, norėdamas parodyti visos pasaulinės Katalikų Bendrijos vyskupų solidarumą, Berlyno kardinolas pakvietė vysk. Labuką jį aplankyti.

Ir taip šiemet birželio 15, pora dienų prieš Dievo Kūno šventę, vysk. Labukas atvyko į Berlyną revizituoti kardinolo. Su juo drauge atvyko Kauno kun. seminarijos rektorius kun. V. Butkus ir dvasios tėvas kun. Michelevičius. Berlyno-Schoenefeldo aerodrome „Aerofloto“ lėktuvu iš Maskvos atvykusius svečius sutiko generalinis Berlyno vikaras prel. Schmitz, prel. Diessemond ir kiti artimiausieji kardinolo bendradarbiai, nes pats kardinolas tuo metu buvo Goerlitze, kur vyko Berlyno ordinarų konferencija. Pirmas nuširdus kardinolo susitikimas su svečiais iš Lietuvos įvyko Bernhardo Lichtenbergo rūmose, kuriuose reziduoja Berlyno vyskupas ir kur buvo apgyvendinti svečiai.

Vizito viršūnę neabejotinai sudarė vysk. Labuko dalyvavimas Dievo Kūno šventėje Berlyne, tradicinėse vakaro pamaldose Šv. Jadvygos katedroje ir po to įvykusioje didelėje procesijoje gatvėje prieš katedrą. Lietuvis vyskupas susirinkusius palaimino švenčiausiuoju, vartodamas lotynų kalbą.

Kard. Bengsch savo svečią iš Lietuvos šio vizito metu supažindino su savo vyskupijos sielovadinėmis ir karitatyvinėmis įstaigomis. Taip vyskupas Labukas aplankė Brandenburge Šv. Trejybės parapiją ir vietos katalikų Šv. Marijos ligoninę. Šv. Gertrūdos benediktinių vienuolyne Aleksanderdorfe po Mišių, kurias svečias drauge su kardinolu celebravo, įvyko nuširdus susikimas su vienuolėmis. „Melskimės vieni už kitus“ — pasakė vyskupas Labukas. Kad seserys laikysis pažado, gali būti tikras! Christiano Schrei-

berio namai Alt - Buchhorste ir Šv. Norberto namai Michendorfe buvo tolesnės sustojimo vietos kardinolo ir jo svečio kelionėje po vyskupiją.

Visi Berlyno ordinarų konferencijos vyskupai, kurių vasaros pradžios posėdžiai pasibaigė kaip tik vyskupo Labuko atvykimo dieną, džiaugėsi šiuo apsilankymu ir, žinoma, visi norėjo savo konfratrą vyskupą iš Lietuvos bent trumpai taip priimti, kaip Panevėžio vyskupas Krikščionas Lietuvoje priėmė kardinolą. Deja, vyskupui Labukui neužteko laiko visus vyskopus aplankyti. Ir taip nuostabu, kokį patvarumą parodė 82-jų metų senelis. Drauge su savo lietuviais palydovais ir generaliniu Berlyno vikaru vysk. Labukas aplankė Schwerino vyskupą Theissingą ir buvo ten, kaip visur, labai nuširdžiai priimtas.

Vyskupas pagalbininkas Kleineidam palydėjo svečius į Dresdeną ir Erfurtą. Su vysk. Schaffranu Kauno vyskupas aplankė Dresdeno karališkųjų rūmų šventovę, Meisseno vyskupijos katedrą, kurioje 1975 m. gale įvyko R. Vokietijos katalikų sinodas. Jis stebėjosi atstatyta šventovė, kuri buvo sunaikinta per baisų bombardavimą 45-jų metų vasario mėnesį ir kurioje dabar to įvykio prisiminimui ir išpėjimui įrengta Dievo Motinos koplyčia.

Svečias buvo nuširdžiai priimtas ir Erfurto vyskupo Aufderbecko, vietos kunigų semi-

narijoje ir filosofijos-teologijos institute. Erfurto katedroje vysk. Labukas su vyskupais Aufderbecku ir Kleineidamu, su seminarijos kunigais ir teologijos studentais koncelebravo šv. Eucharistijos auką.

Didelis džiaugsmas buvo ir Berlyno vyskupijos kunigams, susirinkusiems į savo susikau-pimo dieną — Dies sanctificationis turėti savo tarpe lietuvių vyskupą ir jį lydinius kunigus. Kardinolas Bengsch būtinai norėjo pats išlydėti savo mielą svečią iš Berlyno-Schoenefeldo aerodromo, kuriame įvyko atsiveikinimas, dalyvaujant Berlyno vyskupui pagalbininkui, Berlyno ordinarų konferencijos sekretoriui ir kitiems kardinolo bendradarbiams.

Amžiumi seno, bet dvasia visai jauno Kauno vyskupo Labuko apsilankymas buvo džiaugsmas ir dovana jį priėmusiems nemažiau, kaip svečiui, ir tuo pačiu Lietuvos Katalikų Bendrijai, kaip Berlyno vyskupijai ir visai Rytų Vokietijos Katalikų Bažnyčiai.

Tokiais žodžiais baigia savo reportažą „Petrusblatt“. Prie straipsnio pridėtos septynios didelės nuotraukos. Vienoje jų matyti Berlyno kardinolas, atsiveikinimo metu apkabinęs vyskupą Labuką. Trijose nuotraukose vaizduojami Kauno vyskupo susitikimai su Rytų Vokietijos vienuolėmis: seselių domininkonių vedamuose invalidų vaikų namuose Michendorfe, seselių benediktinių vienuo-

lyne Aleksanderdorfe ir Alt-Buchhorste.

* * *

Vienas vadovaujančių V. Vokietijos dienraščių „Die Welt“ liepos 5 d. išspausdino savo bendradarbio dr. C. G. Stroehmo vedamąjį „Pamirštosios respublikos arba kaip patogu sielotis priespauda dešimties tūkstančių mylių nuotolyje“. Vokiečių publicistas prikišo politikams, kad jie neturi drąsos priminti sovietams Baltijos valstybių klausimo. „Negi estai, latviai ir lietuviai būtų mažiau žmogaus teisių verti, negu baltų ar ovambų gentys?“ — klausė dr. C. G. Stroehm.

Straipsnis sulaukė gražaus atgarsio. Liepos 20 „Die Welt“ paskelbė laiškų skyriuje keleto skaitytojų pasisakymus: „Kodėl neliečiamas Baltijos valstybių klausimas?“

Dr. J. Norkaitis laiške iš Stuttgarto, dėkodamas už ilgamečio tabu sulaužymą, kelia klausimą, kaip ir kodėl toks tabu susidarė V. Vokietijos viešajame nuomonyje. Žinių juk netrūko, — pastebi laiško autorius, — o jeigu trūko, tai kaip toks trūkumas galėjo susidaryti? Romos ir Sao Paulo laikraščiai, pavyzdžiui, daug rašė apie Romo Kalantos susideginimą ir jį sekusius Kauno neramumus, o vokiečių spauda labai mažai.

Ta pačia proga dr. J. Norkaitis atitaiso kaikuriuos netikslumus, pastebėtus dr. C. G. Stroehmo straipsnyje. Jis nurodo kad per 1941 m. trėmimus iš Lietuvos buvo išvežta ne 18.000 žmonių, bet 34.260. Pirmoji atrakinio pobūdžio suėmimų banga Lietuvą nusiaubė dar 1940 liepos 11-12 naktį. Netiesa, kaip

(Tęs. 3 psl.)

Britanijos lietuvių tautinių šokių grupė, išskridusi į JAV dalyvauti tautinių šokių šventėje Čikagoje. Viduryje vadovės — V. Juriene ir P. Senkuvienė, kurios uollai rūpinasi grupės paruošimu ir jos kelione

Tarptautiniame eucharistiniame kongrese Filadelfijoje dalyvavo ir du vyskupai bei keli kunigai iš okupuotos Lietuvos. Viduryje — kun. Pr. Račiūnas kalbasi su pažįstamais tautiečiais
Nuotr. V. Matulaičio

Lietuva vokiečių spaudoje

(iš 3 r. 1.)

teigia dr. Stroehmas, kad Lietuvos vyriausybės delegacija nebesugrįžo iš Maskvos, tačiau nerukus — 1940 liepos viduryje — delegacijos vadovas min. pirm. A. Merkys ir užs. r. min. J. Urbšys su šeimomis buvo ištremiti į Sov. S-gą.

Dr. J. Norkaitis pažymi, jog jų ištrėmimu formaliai dar nepriklausomos valstybės piliečiai buvo perduoti svetimai valstybei, nes tik vėliau — 1940 liepos 21 — vad. liaudies seimas "nutarė" prašyti Lietuvą įjungti į Sov. Sąjungą. Tai augščiausioji taryba Maskvoje ir padarė rugpjūčio 3 d. Kaip žinoma, Merkio ir Urbšio ištrėmimo įsakymą savo ranka parašė tuometinis "liaudies vyriausybės" vadaus r. min. M. Gedvilas ir "resp. prezidentas" J. Paleckis.

Kito laiško autorius Klemens von Henke yra kilęs iš senos Lietuvos vokiečių šeimos. Jis sveikina "Die Welt" dienraštį už tai, jog išdrįso priminti Baltijos valstybėms padarytą skriaudą, ir išreiškia pritarimą straipsnio autoriaus pažiūrai, kad joks V. Vokietijos politikas neturi drąsos galingos Sov. Sąjungos atstovų akivaizdoje paliesti Baltijos tautų temas.

"Daug lengviau pasisakyti už bantų ir ovambų savarankiškumą, negu už mums visais atžvilgiais artimesnes baltiečių tautas" — rašo v. Henke ir sako: "Savo tautiečių vardu norėčiau paklausti p. užsienio reikalų ministrę Genscherį, kodėl Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarime Helsinkyje nebuvo kalbama apie Baltijos valstybes?"

Toliau v. Henke rašo: "Suin-

teresuotam ir iš dalies palieštam vokiečiui susidaro fatališkas išpūdis, tarsi vokiečių užsienio politika stokatų atvirumo bei drąsos. Daug paprastesnis dalykas, pakėlus smilių, duoti patarimus P. Afrikos sąjungai dėl juodųjų gyventojų teisių suliginimo ir apsisprendimo, negu iškelti tokius pačius reikalavimus sovietams Baltijos valstybių atžvilgiu. Kas dvigubu saiku seikėja, netenka pasitikėjimo" — baigia savo laišką Lietuvos vokiečių atžala K. von Henke.

Hamburgietis Hans Fruechtnicht minėtąjį "Die Welt" straipsnį taip vertina: "Iš tikrųjų buvo pats laikas priminti sovietų įvykdytą brutalią Baltijos valstybių aneksiją ir liūdną jų tautų likimą. Kaip tik mes, vokiečiai, — tęsia laiško autorius, — turime visokių akstinių šitą žmogaus teisių nepaisymą vertinti pagal Helsinkio aktą ir vad. atoslūgio politiką, kuriai, dabartinės V. Vokietijos vyriausybės nuomone, nesą kitokio pakaitalo. Toks pakaitalas, anot H. Fruechtnichto, būtų laikytis sovietų nužudyto estų generolo Broedes jaudinančio perspėjimo europiečiams nebūti lengvatikiais Sov. S-gos atžvilgiu.

Trijų išprievartautų valstybių prisiminimas turėtų paskatinti ir vokiečių politikus drauge su Amerika ir kitomis laisvomis valstybėmis ir ateityje nepripažinti Baltijos valstybių aneksijos — baigia savo laišką redakcijai hamburgietis "Die Welt" skaitytojas H. Fruechtnicht.

"Die Welt" yra V. Vokietijoje ir užsienyje plačiai skaitomas nepriklausomos krypties dienraštis.

A. Lembergas

T. Ž.

Lietuvis su bronzos medaliu

Montrealis. — Vyrų grupėje 100 metrų plaukime, finale, Arvydas Juozaitis, dalyvaujantis Sovietų Sąjungos rinktinėje, laimėjo trečią vietą. Pirmoji atiteko amerikiečiui, antroji britui.

Olimpinių medalių skaičiaus rikiuotėje pirmoj vietoj yra Amerika su 16 medalių, R. Vokietija su 14, Sov. Sąjunga su 7. Kiti turi mažiau.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

XXII Kanados Lietuvių Diena įvyks spalio 9-10 dienomis — per ilgąjį Padėkos savaitgalį Montrealyje. Tomis dienomis įvyks ir Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos posėdis.

Lietuvių Dienai rengti komitetas liepos mėn. posėdyje aptarė įvairius su Lietuvių Diena susijusius darbus, kurie, nežiūrint atostogų ir Montrealyje buvusios olimpiados, vyksta be didesnių sunkumų.

LD programą atliks Kanados lietuvių jaunimo ansambliai, chorai, sportininkai. Bus ir lietuvių dailininkų kūrinių paroda.

Be Montrealio Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijų chorų, programą atliks Hamiltono lietuvių jaunimo ansambliai, chorai, sportininkai. Bus ir lietuvių dailininkų kūrinių paroda. Be Montrealio Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijų chorų, programą atliks Hamiltono lietuvių jaunimo ansambliai, chorai, sportininkai. Bus ir lietuvių dailininkų kūrinių paroda.

Didysis visų dalyvių susipažinimo balius ir dailės paroda įvyks puikioje James Lyng High

APIE BALTIJOS KRAŠTUS

Rochesterio, N.Y. dienraštis — The Times-Union birželio 30 įsidėjo Thomas Kent platų straipsnį apie Baltijos valstybes, kad Amerika nepripažįsta jų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Thomas Kent rašo iš Leningrado, kad jau esą praėję 36 metai, kaip Stalinas okupavo Baltijos kraštus, o Amerika nepripažįsta jų įjungimo. Leningrade esąs Amerikos konsulas, kuris dažnai važinėjantis į Baltijos kraštus padėti Amerikos piliečiam, kai ten susidaro nesklandumų su vietine valdžia. Lankosi ir Amerikos menininkai ar jų vienetai, pav. orkestrai, baletas. Joffrey baletas buvo Rygoj ir Vilniuj. Bė pačiam Amerikos ambasadoriui esą uždrausta lankytis tuose kraštuose. Visoj Rusijoje vyksta kilnojama paroda apie JAV technologiją. Rengia ją Amerikos Informacijos Agentūra. Tos parodos nebus Baltijos kraštuose. Straipsnio gale prisimenama Helsinkio konferencija, sienų neliečiamumas ir pabrėžiama, kad konferencija nepakeitė Baltijos valstybių padėties. Prie straipsnio įdėtas ir žemėlapis.

• Daugiausia tie peikia, kurie mažiausiai veikia

School salėje, 5440 Notre Dame Street West. Dailės parodoje dar yra galimybė dalyvauti visiems Kanadoje gyvenantiems lietuviams dailininkams. Norintieji joje dalyvauti prašomi susisiekti su dailės parodos vadovu Gintaru Nagiu tel. 277-7868.

Iškilmingos LD pamaldos įvyks Šv. Juozapo oratorijoje. Sekmadienį po koncerto Šv. Kazimiero salėje įvyks jaunimo susipažinimo šokiai. Bus išleistas LD leidinys, kuriame bus sužymėti visi LD programos atlikėjai, atitinkamos nuotraukos, sveikinimai ir t.t. Leidinio redaktorius renka medžiagą ir prašo meninius vienetus, kurie dar nėra atsiuntę aprašymų bei nuotraukų, paskubėti.

Baliaus metu veiks vertingų laimikių loterija, kurią tvarko Ir. Lukoševičienė su dideliu būriu talkininkų.

Tikimasi, kad ir ši XXII Kanados Lietuvių Diena sutrauks nemažai lietuvių bei svečių ir bus įspūdinga.

Maloniai kviečiame visus ir iš visur jai ruoštis ir joje dalyvauti.

XXII Kanados Lietuvių Dienos komitetas

Eucharistiniame kongrese I

Iškilmės savoje aplinkoje - koncertas, pamaldos, suvažiavimai

V. MATULAITIS

Simtai tūkstančių žmonių užtvindė Filadelfijos miesto gatves, sporto stadionus, viešąsias didžiules sales, kurių ten yra apšėliai. Tarptautinio eucharistinio kongreso ženklai plevėsavo gatvėse šventovėse, salėse bei ant žmonių krūtinių. Žmonės atvyko iš viso pasaulio pakraščiu, įskaitant kraštus ir už geležinės uždangos. Miesto gatvėse buvo jaučiama labai draugiška nuotaika.

Įvairiausi susirinkimai, iškilmes, meno bei teatro pasirodymai vyko tuo pačiu metu daugelyje vietų pagal sąjūdžius, tautybes, profesijas ir pan. Šiame reportaže aprašysiu tik lietuvių veiklą savųjų tarpe, kitame lietuvių pasirodymus tarptautinėje viešumoje.

Eucharistiniam kongresui lietuviai buvo sudarę komitetą: kun. K. Pugevičius — pirm., kun. K. Sakalauskas, V. Volertas dr. A. Juozaitis, kun. Jaraška Aušra Zerr, M. Bigenis ir dvi seserys Sarcevičiūtės.

Kongreso išvakarėse, liepos 31 d vakare, Šv. Andriejaus lietuvių parapijoje išklauseme religinio koncerto ir dalyvavome Mišiose, kurias atnašavo 4 lietuviai vyskupai ir apie 30 kunigų. "Vities" choras, vadovaujamas muziko Leono Kaulinio, padidint vargonais V. Matoniui ir A. Kaulinytei, pasirodė labai gražiai — stiprūs ir išlavinti balsai gražiai aidėjo šventovėje. Koncertas buvo gero meninio lygio. Būtų malonu šį chorą girdėti ir betkuriame kitame mieste. Po koncerto ir Mišių visi buvo pavaišinti skaniais užkandžiais parapijos salėje, kuriuos suruošė parapijos moterys talkos būdu. Tą patį chorą rytojaus dieną girdėjome toje pačioje šventovėje per iškilmingas sekmadienio Mišias.

Visą eucharistinio kongreso savaitę buvo laikomos lietuviškos Mišios kasdien vis kitoje lietuvių parapijoje: Šv. Andriejaus, Šv. Jurgio ir Šv. Kazimiero. Kasdien dalyvavo apie 25-40 lietuvių kunigų bei prelatų ir 4 ar 5 lietuviai vyskupai. Iš Lietuvos buvo atvykę vysk. L. Povilonis, vysk. R. Kriškiūnas, kun. dr. V. Butkus (kunigų seminarijos rektorius), kan. Nikodemas Čėsna, kan. J. Beinoris, kun. J. Juodelis, kun. P. Vaičekonis, kun. P. Račiūnas ir kun. V. Sidaras; iš V. Vokietijos — vysk. A. Deksnys, prel. P. Celišius, iš JAV — vysk. V. Brizgys ir vysk. Salatka. Be to, daug lietuvių kunigų buvo iš JAV, Vokietijos, Italijos ir Argentinos. Iš Kanados lietuvių kunigų nebuvo.

Pirmadienį buvo iškilmingos Mišios Šv. Jurgio lietuvių parapijos šventovėje, kurioje kitomis dienomis jau nebegirdimas viešas lietuviškas žodis. Spalvotuose šventovės languose skaičiau: "Ed. Milaknis, Leonas ir Marija Ginkevičiai, Kazimieras ir Juzefa Žadeikiai, šv. Petras — Petro ir Marijonos Pušinskių auka". Ir taip lietuviškos pavardės visuose languose.

Kai kadaise pirmą kartą užėjau ant Gedimino pilies kalno Vilniuje, jaučiau praėjusių kartų buvimą kiekviename pilies akmeninių liekanų gabalėlyje. Panašus jausmas apniko mane ir Šv. Jurgio lietuvių šventovėje. Langu įrašai, statulos ir visa kita liudija apie ir čia išėjusius lietuvius į amžinybę. Ir Šiluvos Marijos liūdnas veidas sutampa su šios šventovės statytojų veidais, kad šią šventovę apleido jų vaikų vaikai. Tas liūdesys sutampa ir su nuotaika čia Mišias laikanti Lietuvos vyskupų bei kunigų, kur priespauda naikina šventoves. Ten betgi trykšta iš gilumos nauja tikėjimo ir tėvynės meilės srovė, kuri gaivina prispaustą ir naikinamą tautą. Čia, JAV, lieka šventovių pastatai, lietuviški įrašai languose ir kita, bet jau nėra lietuviškos dvasios. Ten naikinamos, deginamos, uždaromos šventovės, nesiskaitant su žmonių prašymais bei protestais.

Antradienį Mišios buvo laikomos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos šventovėje. Ten dalyvavo 5 lietuviai vyskupai ir apie 30 kunigų bei prelatų. Žmonės užpildė apie pusę šventovės, nors buvo darbo diena. Ir šioje parapijos šventovėje lietuvių vardas viešai matomas tik languose: A. A. Juozas Sungaila, Paulukinų šeima, Petronėlė Tutkus, A. Vaičiukonis... Prel. L. Tulabā išreiškė žodžiais dienos nuotaiką. "Tėvynėje trukdo betkokį mokymą bei garsinimą Dievo žodžio. Kelkim balsą prie altoriaus. Žmogiškoje desperacijoje tauta šaukiasi Dievo. Ne su piktumu, bet su meile visa tai darome. Kristus galėjo šaukti jėgą, kad sunaikintų žmogų, tačiau sakė: Atleisk, Tėve, nes jie nežino, ką daro. Kurie patiria sunkumus, yra žmonės su žmogiškais silpnybėmis. Kai būsite tardytas 77 kartus, tada galėsi patarti, ką daryti". Jis tai priminė tiems, kurie yra greitai kaltinti kovojančius ir kenčiančius. "Kaip Kristus nuo kryžiaus prisiminė motiną ir mylinčius mokinčius, taip ir mes prisiminkime savo tėvynę su visais mūsų tautos broliais ir seserimis. Prašykime Kristų, kad sutrumpintų

Tarptautiniame eucharistiniame kongrese Filadelfijoje lietuviai dalyvavo su kryžiumi, kurį padarė meistras Jonas Skladaitis (stovi kairėje baltais marškiniais)

Nuotr. V. Matulaičio

ši kančios kelią. Šv. Paulius sakė: be išeities, bet ne be vilties".

Šv. Andriejaus lietuvių parapija yra vienintelė, kurioje kiekvieną sekmadienį yra laikomos lietuviškos pamaldos, gyvuoja stiprus choras. Klebonas kun. G. Degutis yra gimęs JAV, bet nuoširdžiai daug dirba lietuvių parapijoje. Jį daug kur pavaduoja kun. K. Sakalauskas, ant kurio pečių buvo sukrauta labai daug lietuvių darbų ryšium su eucharistiniu kongresu. Lietuviams taip pat daug gelbėjo kun. Domininkas Valenti, gimęs Brooklyne, baigęs teologiją Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje ir gerai išmokęs lietuviškai kalbėti.

• Išidėmėkime: tik ugdydami savitumą, būsime naudingi kitiems; pasiduodami — tik tręšime kitų kultūros laukus. Būti kitiems traša — nėra mūsų paskirtis. J. ERETAS

Trečiadienį, rugpjūčio 4 d po pietų, Šv. Andriejaus parapijos salėje susirinko į suvažiavimą atvykę laisvojo pasaulio lietuviai kunigai, prelatai ir vyskupai. Po ilgesnių diskusijų buvo patvirtintas pasaulio lietuvių kunigų sąjungos statusas. Šios kunigų organizacijos laikinės valdybos pareigas eina JAV lietuvių kunigų vienybės valdyba. Nauja valdyba bus išrinkta korespondenciniu būdu, nes nevisų kraštų atstovai buvo atvykę į šį suvažiavimą. Šiame suvažiavime dalyvavo 31 atstovas.

Pasaulio Lietuvių Kunigų Vienybė priėmė sveikinimą Lietuvai, kuris buvo perduotas per radiją. Paprašyti kunigai, kad daugiau remtų Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją Italijoje materialiai, žodžiu ir klierikais.

Šeštadienį, rugpjūčio 7, toje pačioje salėje įvyko ateitininkų sendraugių agapė ir suvažiavimas. Buvo svarstoma statuto pakeitimas. Šis suvažiavimas nutarė, kad sendraugiu galės būti betkuri lietuvis, pritariantis šiai idėjai, jei anksčiau ir nebuvo ateitininku.

T. 7.

JAUNOSIOS KARTOS ĮSIJUNGIMAS Į LIETUVOS LAISVINIMO DARBĄ

Lietuvių jaunuolių, dalyvaujančių išeivijos veikloje skaičius nėra didelis. Daugumas nuo Lietuvos laisvinimo klausimo atitols tač Ko reikia, kad jaunimas pilniau įsijungtų į Lietuvos laisvinimo darbą?

Pareigos pajautimas

Kad įsijungtų į Lietuvos laisvinimo darbą, jaunimas pirmiausia turi turėti stiprų pareigos jausmą. Tai yra prigimtinė pareiga — kas rūpinsis Lietuva, jei ne mes patys lietuviai? Man atrodo, kad turėtų būti krepiama daugiau dėmesio namuose, šeštadieninėse mokyklose ir organizacijose, įtikinant jaunimą, kad prigimta pareiga yra Lietuvai reikšminga ir turi būti atlikta. Mes esame Lietuvai reikalingi. Negalime jai atsukti nugaros, ją pamiršti, palikti brolius ir seses pavergimo skausme.

Jaunimui, gimusiam ir augusiam kitose aplinkybėse, gyvas ryšys su Lietuva yra svarbus. Per tokius ryšius jaunimas asmeniškai pajus Lietuvos reikalų realumą ir gyvybinį artumą. Sumažės konfliktas tarp realios gyvenamosios aplinkos ir iš pasakojimų pažintos Lietuvos, Lietuva turi virsti ne pasaka, o dalimi jo asmen. pergyvenimų. Gyvas ryšys gali būti išvystytas susirašinėjimu su giminėmis, ypač su jaunimu. Laiškais galima truputį pažinti gyvenimą Lietuvoje. O nuotraukų pasikeitimas — tai kaip langas pro pasakų sieną į tikrovę. Laiškai tuo pačiu duoda Lietuvoje gyvenantiems ryšį su modernia vakarietiška kultūra. Labai pagirtinos yra LB pastangos įjungti lituanistinių mokyklų mokinius į masinį laiškų rašymą lietuvi

JURATĖ PAŽERAITĖ

litiniams kaliniams bei siuntinėjimui jiems dovanų paketėlius. Tai jaunimui geras auklėjimas, pagrįstas dabartiniais Lietuvos reikalais. Aš manau, kad net lankymas atvykusių iš pavergtos Lietuvos koncertų ir susipažinimas su Lietuvos menininkais yra naudingi jaunajai kartai. Tai gyva proga pažinti dabartinius Lietuvos menininkus. Lietuva darosi realesnė ir jos problemos pasidaro jaunuoliui asmeniškai svarbios. O Lietuvos aplankymas, žinoma, efektingiausiai įterpia Lietuvą į išeivijoje augusio jaunuolio gyvenimą.

Lietuvos laisvė ir spauda

Siekiant išmintingiau įsijungti į Lietuvos laisvinimo darbą, jaunimui labai svarbu sekti išeivijos lietuvių spaudą. Aš esu patyrusi, kad daugumas jaunimo netik nežino, kas darosi Lietuvoje, bet ir kas čia tarp lietuvių Amerikoje. Net jaunimas, baigęs ar baigęs universitetus, nežino, apie ką rašoma Lietuvių katalikų Bažnyčios kronikoje, kurią dalimis beveik kasdien spausdino "Draugas". Kas nuostabiausia — nežino kas vyko III Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongrese! Apie tai irgi buvo plačiai rašoma spaudoje. Aiškiai matyti, kad daug jaunimo spaudos neskaito. Tėvai, o paaugęs pats jaunimas, turėtų pasirūpinti užsiprenumeruoti bent vieną lietuvių laikraštį. Be to, yra nemažai gerų žurnalų, kuriuose duodama naujų studijų, opijų problemų svarstymų, kaip politinis žurnalas "Laisvė, Metmenys, Aidai arba anglų kalba

leidžiamas Lituanus ir daugybė kitų. Spaudoje vyresnės kartos bėrnai dėl organizacijų valdymo, nors ir yra svarbūs, jaunimo nedomina. Gal tai suprantama. Bet tik dėl to neskaityti ir nežinoti, kas darosi Lietuvoje ar pasaulio politikoje, liečiančioje Lietuvą, yra neatleistinai skandalinga.

Jaunimui svarbu išaugti iš vaikystės pasakojimų apie tėvynės meilę. Pribrendusiam jaunimui tie pasakojimai pasilieka surišti su vaikyste. Jam svarbu intelektualiai pergaltoti savo ryšį su Lietuva ir sąmoningai apsispręst gyvendinti jai savo pareigas. Šiam brendimo procesui lietuvių spauda suteikia svarbių informacijų, idėjų. Kad tik jaunimas skaitytų!

Man atrodo, kad nemažai teigiamos įtakos padaro vyresnieji, bekalbėdami, diskutuodami su bręstančiu jaunimu, lyg su bendraamžiais, kultūriniais ir politiniais klausimais. Tai kitas žinių pasisėmimo šaltinis.

Spaudos neskaitymo dalinė priežastis yra jaunimo šlubavimas lietuvių kalboje. Užtat lietuvių kalbos kursai yra neapsakomai svarbūs ir remini. Intensityuose kursuose, kaip Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos ryšių centro vasarą ruošiamuose lituanistinių studijų stovyklose, jaunimas pagilina kalbos žiniją, tad jaunimui būna lengviau leituviškais reikalais giliau informuotis ir išsireikšti.

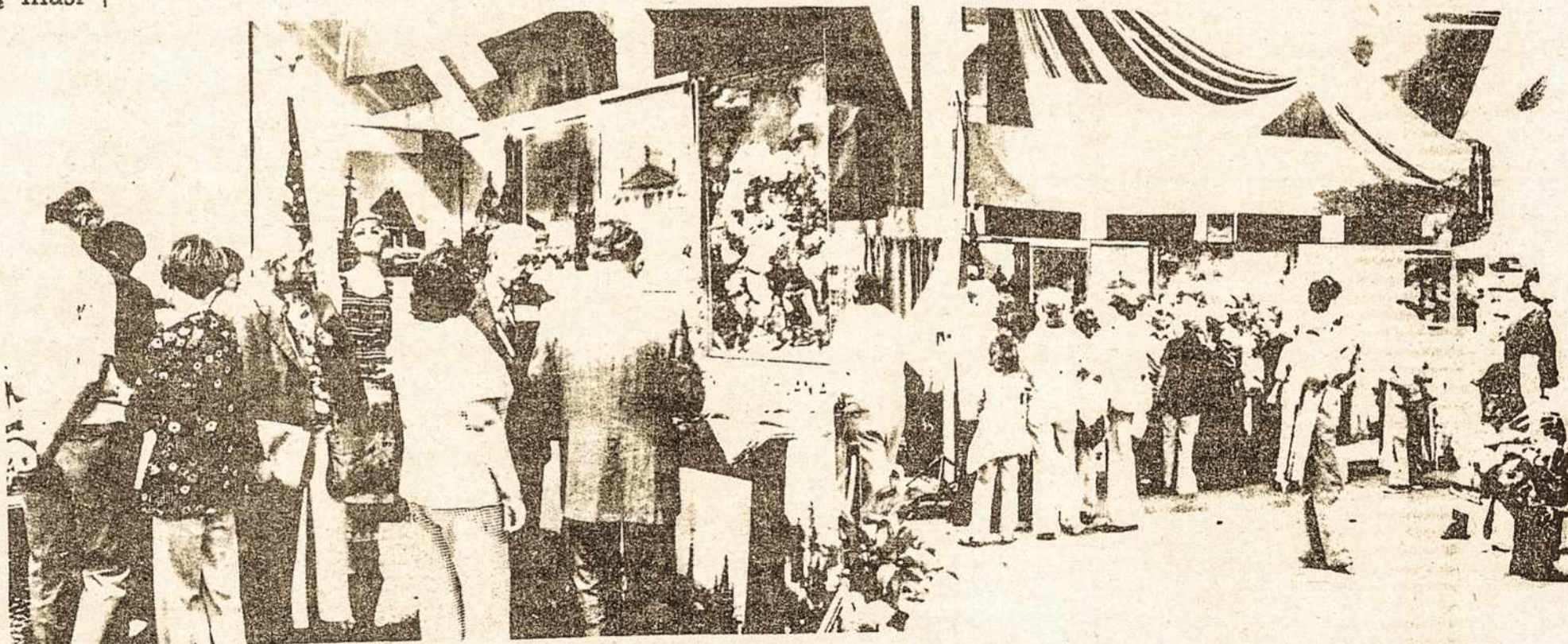
Kad jaunimas dabartiniais reikalais geriau orientuotųsi, būtų naudinga lituanistinėse mokyklose ar jaunimo suvažiavimuose praveisti seminarus jaunimui supažindinti su Lietuvoje esančia

politine struktūra, organizacijomis, mokslu, literatūra, menu ir muzika. Reikia pasitikėti jaunimo įžvalgumu. Turedamas progos paanalizuoti, kas dabar daroma Lietuvoje ir kodėl, jaunimas geriau išsąmonins Lietuvos pavergimą ir to pavergimo realybę.

Praktiška veikla

Svarbu ne tik minėtas auklėjimas, bet ir praktiškas įsijungimas į veiklą. Jaunimas lengvai sugeba rašyti laiškus įtakingiems asmenims. Tai buvo įrodyta jau kelis kartus Los Angeles. Paskutinį kartą jaunimas parašė gausybę laiškų ryšium su galimu Amerikos Balso lietuvių kalba transliacijų nutraukimu ir susilaukė akcijos pasisekimo. Nors ne visi iš karto noriai sutiko prisidėti, bet įtikinus reikalo svarbumu ir jų pagalbos reikšme, nemaža jaunimo prisidėjo. Pavieniui mažai jaunimo imtųsi iniciatyvos kokią darbą atlikti. Ji uždegti ir suorganizuoti akcijai reikia gerų tos pačios kartos vadovų. Nors vadovai, reikalui esant, kartais patys atsiranda, bet jų išugdymui daug pasitarnauja jaunimo kongresai ir kiti jaunimo suvažiavimai bei stovyklos. Besiruošdamas tokiom didesnėms funkcijoms, jaunimas išgyja vadovavimo patyrimo didesniu mastu. Be to, per kongresus ar suvažiavimus vadovai susitinka iš įvairių vietovių ir užmezga ryšius. Jie nesijaučia daugiau vieniši, o randa bendraminčių, aktyvistų, organizatorių. Jie pasikeičia mintimis, idėjomis, vienas kitą paskatina. Per ryšius sudaro informacijos tinklą, kuriuo galima paskleisti greitą informaciją apie įvykius bei duoti nurodymus, kas yra būtina greitai laiku padaryti. Tokio draugystės tinklo ir telefonų dėka Los Angeles jaunimas sugebėjo suorganizuoti skubią

(Tęs. 7 psl.)

Tarptautinėje parodoje, kuri vyko Navy Pier, Chicagoje, Lietuvių Prekybos Rūmų iniciatyva buvo įrengtas lietuvių paviljonas. Daugiausia rūpesčio ir darbo įdėjo šios organizacijos pirmininkas J. Bacevičius. Čia matome dalį paviljono. Lankytojų susidomėjimas buvo didelis.

Nuotrauką junginys V. Noreikis

MŪSŲ LIETUVA Iluziesiems

MAŽŪJŲ PASAULIS

VIENA PENKTOJI

Vytė Nemunėlis

Aš šeimos viena penktoji,
Aš mažiausia iš visų,
Bet vis šoku ir dainuoju
Ir patenkinta esu.

Rytą — keliasi mamytė,
O su ja ir aš keliuos.
Kaip smagu viską daryti
Ryto saulės spinduliuos.

Kai mamutė siuva, ado.
Aš taip pat kerpu, siuvu:
Viskas eina kaip ant ledo. —
Tai darbelio, tai žavu . . .

Nesijuokit, jūs, berniukai,
Ir laikykitės rimtai:
Ei jūs pančiai tinginių, kai
Man darbų — šimtų šimtai!

Tu bitele, tu pilkoji,
Gal aš tau sesuo esu, —
Aš šeimos viena penktoji
Bet darbščiausia iš visų.

Surašė Grožvyda Serapinaitė

Jautis, išeidamas atsigerti, pilvą tvarte palieka.
(Zmogus rytą atsikelia iš storo žiemiško patalo)

*

Turi keturias kojas, bet nevaikščioja; turi šiaudų, bet neėda; turi plunksnų, bet neskraido; turi sielą, bet nevisuomet.

(Lova)

*

Senas, senas senutėlis, ant stogo sėdėdamas pypkę rūko.

(Kaminas)

*

Tėvas — negimęs, sūnus — pražilęs.

(Ugnį kuriant iššoka pilki dūmai)

*

Kaulo burna, mėsos barzda; du kartu gimsta, vieną kartą miršta — nė velnio nebijo.

(Gaidys)

*

Pykšt pokšt ant lentos, kybur vybur ant tvoros.

(Skalbėjos žlugtą skalbia ir išdžiausto ant tvoros)

*

Paukštelis papūrgalvis lėkė augštyr, augštyr kiaušinėlių dėti.

(Pūkas, vėjo pagautas, kyla į orą)

*

Suraizgytas, sumazgytas, lauko gale pastatytas.

(Akėčios)

*

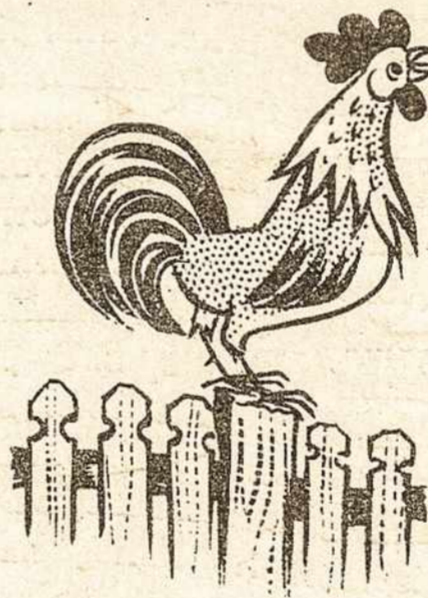
Raudonas šunelis po slenksčiu loja.

(Liežuvis)

*

Du ratu pagiryje stovi.

(Ausys)

Ilgas amžius

Žurnalistai klausinėja šimtametį senuką:

— Kaip tamsta sulaukei tokio ilgo amžiaus?

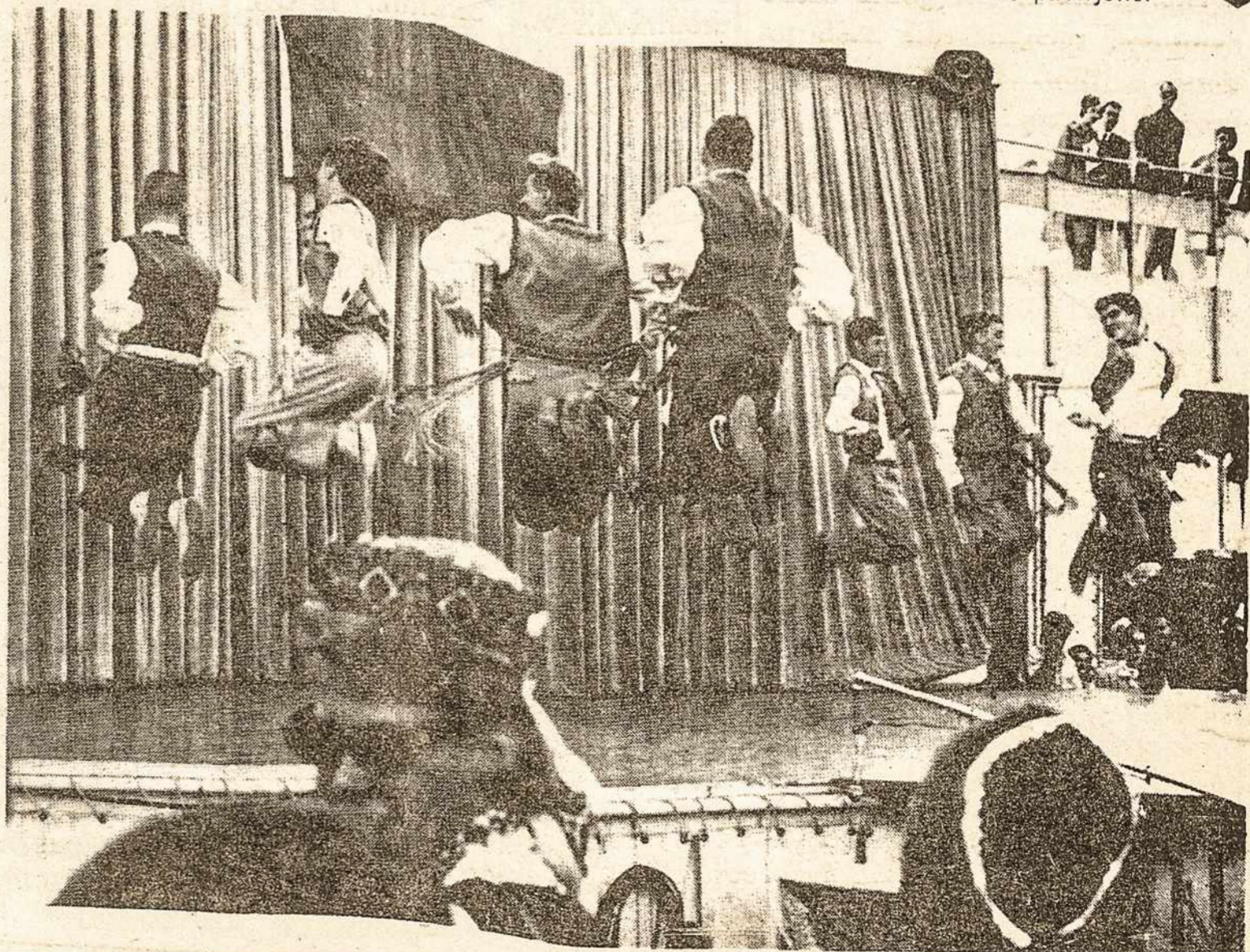
— Labai paprastas dalykas, — atsakė senukas. — Kai aš gimiau, tai dar nebuvo surasta tiek daug bacilų, kaip šiandien.

New Yorko liet. taut. šokių grupės vyrai, vadovaujami J. Matulaitienės, šoka "Ožel." Lietuvių Dienos metu New Yorko paviljone.

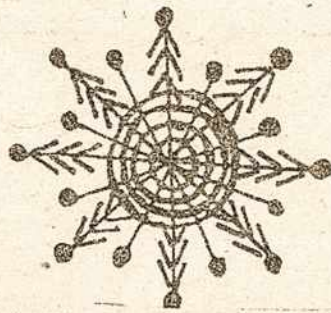

ALBERTAS GREIČIUS skautų žiemos iškyloje Brazilijoje stiprinasi po užsiėmimų Nuotr. A. Saulaičio

EGLUTĖ,

MARSO PAVIRŠIUS — KAIP AMERIKOS VAKARUOSE

Marso planetos žemė. Dešinėje matosi nuleisto erdvėlaivio koja.

DRAUGO klisės

JAUNOSIOS KARTOS...

(iš 5 psl.)

reakciją Simo Kudirkos, Simokaičių, "Amerikos Balso" radijo ir kitais reikalais. Reikalui esant, tinkamai informuoti vadovai gali uždegti daugumą jaunimo greitai akcijai.

Jauniems veikėjams pilniau įsijungti į Lietuvos laisvinimo darbą yra naudinga pažinti kreipimosi formas ir būdus.

Aušros Mačiulaitytės - Zerr paruošta pavyzdinė medžiaga, kontaktuoti įvairius amerikiečius, yra tam reikalui naudinga. Be to, jaunimui reikia gyvos praktikos. Tad eidami į pasitarimus su įtakingais amerikiečiais, vyresnieji į delegacijas turėtų įsijungti ir jaunimo atstovus, kurie pasimokyti ir įgytų patyrimo.

Man gerai pažįstama skautų organizacija. Ji prisideda prie jaunimo auklėjimo ir lietuviybės išlaikymo savo ideologija ir programomis, kurios pristato lietuvių tautos kultūrą, istoriją ir problemas. Viskas yra pravedama lietuvių kalba. Bręstantis jaunimas lietuvišką identitetą lengviau pasisavina, kai jis randa tą identitetą savo lygiamečių draugų tarpe. Be to, skautai savo veiklos sistemoje (skiltimis) paruošia praktiškai patyrusius jaunimo vadovus. Visas jaunimas turi progos organizaciniame vadovavime išsivystyti pagal savo sugebėjimus.

Tad praktiškiems darbams atlikti skautai yra išauklėję nemažą jaunimo. Tačiau ligi šiol, mano nuomone, skautai nepakankamai dėmesio kreipė į gilesnę lietuvišką problematiką. Los Angeles skautai, tai supratę, praėjusiais metais rengė jaunimo simpo-

ziumus, kuriuose dalyvavo visas skautų jaunimas. Šalia skautiškų temų buvo gvildenamos ir bendrinės: "Ar skautai savo tariamą troškimą Lietuvai laisvės pilnai įgyvendina" ir pan. Simpoziumuose įvadinės mintis pristatė pats jaunimas ir diskusijose aktyviai dalyvavo visas jaunimas. Simpoziumai buvo jaunimo priimti su entuziazmu, pageidaujant jų dažniau.

Užtat šįmet vėl planuojamos studijų dienos, simpoziumai ir debatai. Bus gvildenamos temos: "Jaunimo kongreso rezultatai ir jų reikšmė", "Minėjimai - jų reikšmė tautinės dvasios išlaikyme ir jų trūkumai" ir pan. Šie simpoziumai įpratina jaunimą samprotuoti opiais klausimais. Jaunimui duodama proga per savarankiškus svarstymus išaugti iš vaikystės pamokymų. Skautų jaunimui tokios studijų dienos atneš daug naudos. Jaunimas lietuviškais reikalais bus daugiau susipratęs ir bus pajėgesnis įsijungti į Lietuvos laisvinimo darbus.

Aplamai jaunimui reikia daugiau pasitikėti ir nebijoti jam atskleisti okupuotos Lietuvos gyvenimo tikrovės. Jaunimui tėvų atsiminimai ir pergyvenimai yra praeitis. Gilus išžvelgimas į šiandieninį tautos pavergimą yra jiems aktualesnis ir naudingesnis. O kad laisvinimo darbuose jis geriau reikštųsi, reikia nebijoti jaunimą įtraukti į išeivijos lietuvių organizacijų organus, kaip Bendruomenę, Altą ar Vlišką. Asmeniškai pergyvenimai konkrečiuose laisvinimo darbuose ilgainiui išugdys juos į tikrus kovotojus dėl Lietuvos laisvės.

VIKINGAS MARSE

Jungtinių Amerikos Valstybių pasiųstas erdvėlaivis Viking liepos 20, antradienį, 7:56 v.r. New Yorko laiku sėkmingai nusileido į Marso planetą. Erdvėlaivis atliko per 200 milijonų mylių kelionę, keliavo apie 11 mėnesių.

Prie Marso jis priskrido birželio mėnesio gale ir tada pateko į Marso orbitą. Buvo suplanuota, kad į Marsą nusileis liepos 4. Tai būtų buvusi dovana Amerikos 200 metų nepriklausomybės šventei. Bet pasirodė, kad iš anksto numatyta nusileidimo vieta buvo labai kalnuota. Teko pakeisti vietą, bet ir ta buvo kalnuota. Tada erdvėlaivio nusilei-

dimas buvo atidėtas tolimesniam laikui, kol buvo surasta patogi nusileidimo vieta.

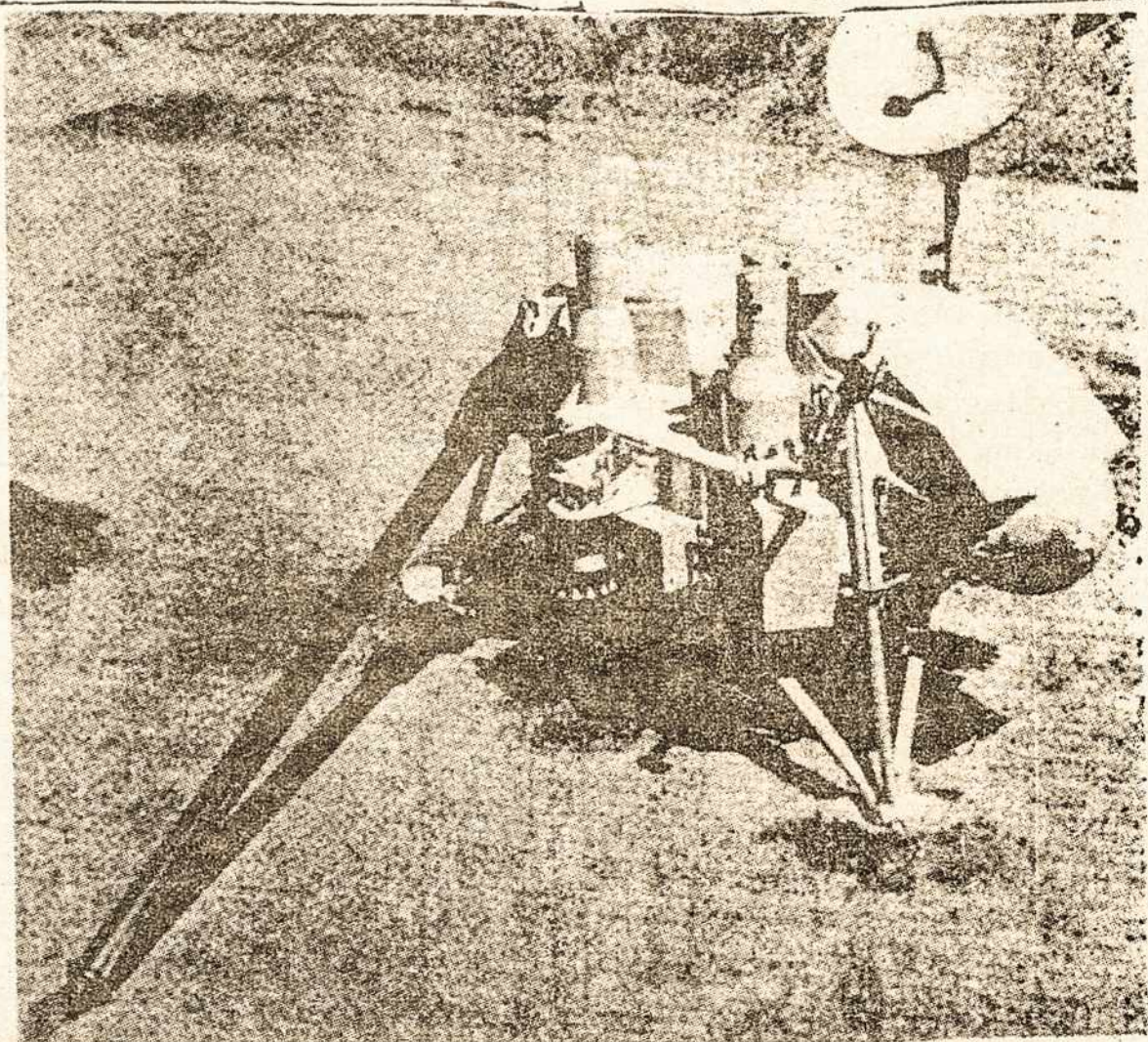
Liepos 20 rytą erdvėlaivis atsiskyrė nuo savo pagrindinės dalies ir pamažu nusileido į Marsą. Radijo bangos, kurios keliauja šviesos greičiu, iš to erdvėlaivio į žemę ateina tik per 19 minučių. Pirmosios žinios apie sėkmingą nusileidimą buvo paskelbtos liepos 20 d. 9 v.r. New Yorko laiku.

Šiuo Jungtinių Amerikos Valstybių žygiu pradedami nauji tolimųjų erdvių tyrinėjimo laikai. Į tą patį Marsą jau keliauja kitas Amerikos erdvėlaivis. Amerika pasiuntė erdvėlaivį ir į Saturną, labai tolimą planetą. Ją pasieks tik 1981 metais.

Pasadena, Cal. — Iš Marso atsiųstos nuotraukos rodo, kad tenai paviršius labai panašus į Amerikos pietvakarių dykumą; akmenukai, uolos, lygumos, debesėliai padangėje, vėjų sunešti dulkių kauburėliai, meteoritų išmuštos duobutės.

Temperatūra toje Marso dalyje buvo 37 F laipsniai žemiau nulio. Gravitacija yra silpnesnė nei ant Žemės, todėl 1,300 svarų kapsulė ten sveria tik 450 svarų.

"Koks nepaprastas pasisekimas, ypatingai po labai nepavykusių sovietų mėginimų padaryti tą patį", sako dr. Carl Sagan, vienas iš Vikingo programos vykdytojų.

Toks aparatas yra nuleistas į Marso planetą. Tai mokslinė laboratorija, kuri tirs Marso planetos sudėtį. Kairėje matome ranką, kuri kasa žemę, paskui įtraukia į vidų ir išanalizuoja. Dešinėje aukštai — radijo antena.

PO SIMTO METŲ VĖL SUŠVINTA LIETUVOS ATGIMIMO LAIKRAŠTIS "AUŠRA"

N. 1.

AUSZRA,

Laikraštis išleidžiamas

per

Dra. Bassanawiczui.

„Auszra“ išleista Ragainej 20 koczno mėnesio formate knygutes arkuszines is 8 turinczios 16 lakazta.
 Preke ant meto arba 12 N 2 Ms = 1 rub.
 ant 1/2 meto arba 6 N 1 Mk = 50 kap.
 ant 1/3 meto arba 3 N 50 Pl = 25 kap.

Apgrasinimai spaustuwej „Auszros“ primumi knasztwoje uz kuzus pusias dalita eitate pe 20 Pl = 10 kap.

Apuskeluoti galima „Auszra“ prie wiru wob riec pustu ant 10 majaju ezte m.

Raginej, Kowtina 1883

Del redakcijos atsiliepis J. Mikszas Ragainej
 Spausdowe Albano & Kibelkoi.

Tegul meilė Lietuvos
 Dega mūsų širdyse,
 Vardan tos Lietuvos
 Vienybė težydi!
 V.Kudirka

A U Š R A Nr. 1/40/

Istorijos puslapiai

"AUŠROS" GADYNĖ

IŠ AUŠROS 2 (42) NR.

N u m e r y j e :

Pirmieji "Aušros" spinduliai.
 Tarptautiniame tribunole.
 Vysk. M. Valančiaus 100 m. mirties
 jubiliejus.
 Gyventi be melo.

1975 m. spalio

Tegul meilė Lietuvos
 Dega mūsų širdyse.
 Vardan tos Lietuvos
 Vienybė težydi!

Pirmojo „AUŠROS“ numerio viršelis (Laikraštis išėjo 1883 m. kovo mėnesį po caro valdžia).

Pirmasis „AUŠROS“ numeris išėjęs 1975 m. po komunistų okupacine valdžia.

"DARBININKAS" apie "AUŠRĄ"

"Aušra" naujos gadyinės

Darbininko redakcija gauna nemaža laiškų. Ant vieno stalo yra skirstomas visas čia gaunamas paštas. Jį sudaro — vienuolynas, spaustuvė, Darbininko administracija, redakcija ir kiti čia spausdinami laikraščiai bei žurnalai.

Ir niekas dėmesio nekreipė, kad į Darbininko redakcijai skirtą vietelę buvo padėtas rudas vokas, kuriuo siunčiami vidutinio dydžio aplinkraščiai, žurnalai. Daug tokių vokų ateina iš visų pasaulio kraštų.

Vokas turėjo tik redakcijos adresą, siuntėjo visai nebuvo.

Atidarius laiškus, buvo atidarytas ir šis nereikšmingas vokas. Staiga jis pasidarė nepaprastai reikšmingu ir net istoriniu voku. Nežinomas žmogus, pasinaudodamas paprastu paštu, atsiuntė Darbininko redakcijai LKB Kronikos 21 ir 22 numerius ir Aušros 2 numerį.

Tai trys laikraštukai, surašyti mašinėle, surašyti labai taupiai, kad užimtų kuo mažiausiai vietos. Kitiems tai gali atrodyti juokingi, nereikalingi, nusitrynę kažkokie užrašai, o lietuviškajai

lėndruomenei jie yra patys brangiausi puslapiai. Tai puslapiai iš Lietuvos. Jie surašyti ten, surašyti apie mūsų lietuvių brolių vargus, persekiojimus, surašyti jų dokumentai, surinkti paprasti faktai, bet tie faktai patys kalba, kaip žmogus ten persekiojamas, kai jis atkakliai ir išsvermingai kovoja dėl savo teisių.

Tie paprastučiai numeriai kada nors bus muziejinės brangenybės, bus įdėti į brangiausius rėmus, kad visi matytų, koku ryžtu gyveno pavergta tauta.

LKB Kronika jau pažįstama. Atėjo jos 21 ir 22 numeris. Bet štai Aušra. Ir su nemažesniu susijaudinimu paimi ją — Aušrą. Ji turi jau kitą uždavinį, nei Kronikos. Kronikos dažniausiai nagrinėja, kaip valdžia persekioja žmones ir varžo sąžinę, jų religinę sąžinę. Pasitaiko ir kitų istorinių faktų. Aušra jau apima platesnį gyvenimą. Ji skiriama visiems, kad lietuvis išliktų gyvas patriotas ir kad Lietuva sulauktų laisvės.

Ar ne įspūdinga, kad naujieji Aušros leidėjai pasilenkė į praeitį ir ten susirado Basanavičiaus leista Aušrą? Naujieji užsimanė pratęsti senųjų darbą ir jų ideologiją. Jie net senosios Aušros numeraciją pratęsia. Tada sustojo Aušra 1886,ėjusi tik trejus metus, dabar ji vėl atgavinama ir tęsiama, nes Aušra reikalinga lietuvių tautai.

Senoji Aušraėjo tada, kai lietuvių inteligentų buvo maža. Jai rūpėjo išlaikyti Lietuvai besimokančius studentus, kurie lengvai nueidavo tarnauti rusam. Dabar lietuvių inteligentų daug, bet ir dabar lengva tarnauti svetimiems.

Senoj Aušroj buvo išspausdintas Maironio eilėraštis: Nebeužtvenksi upės bėgimo. Ar ne keistai atrodė tada tas eilėraštis? Kaip nerealus! Tautą slėgė tokia okupacija. Bet taip buvo — niekas nebeužtvenkė upės bėgimo.

Ir naujoji Aušra neša tą pačią dvasią: nebeužtvenksi upės bėgimo, nebeužtvenksi. Tai naujų laikų pradžia!

-o-

Lenkiame galvas prieš naujųjų laikų kovotojus — redaktorius. Nebijodami didžiausių pavojų, jie redaguoja ir leidžia Kronikas, Aušrą.

Toliau rašyta AUŠRA Nr. 2(42) ir duodamas turinys. Pirmiausia dedamas Lietuvos nepriklausomybės aktas. Jį čia praleidžiame.

NUMERYJE:

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas
 "Aušros" gadyne.

Naujos rusinimo priemonės mokykloje.

A. a. Mindaugas Tamonis Mintys, apmąstant susidorojimą su M. Tamoniu

Muravjovo epochos dvasia Ko siekia V. Miniotas?

Ir vėl Balfio ranka...

Nusikaltimo pėdsakams dingstant

Kada Lietuva buvo suverenij?

Pastabos apie tarybinius partizanus

Eilinė apgaulė

Kam naudinga tylą?

Solidarizuojamės su rusų disidentais!

Žinios

1976 m. vasario 16 d.

Lenkiame galvas ir prieš tuos, kurie leidinius atveža į laisvą pasaulį. Tai bevardžiai knygnešiai. Tegū būna jum garbė, ne tik jūsų dėka Kronikos pasiekė savo tikslą, ir taip buvo atidengtas sovietinis melas.

MŪSŲ ŽINIOS

LIETUVIŲ

BENDRUOMENĖJE

BRAZILIJOS LIETUVIŲ B-nės TARYBOS IR VALDYBOS RINKIMAI

BLB-nės rinkimų komisija stengiasi palengvinti B-nės nariams atlikti šią balsavimo teisę ir pareigą, nustatydama sekančiais:

1. Balsuoti galima asmeniškai arba pasiunčiant balsavimo voką paštu.

2. Asmeninio balsavimo data yra spalio (outubro) 31 dieną. Todėl balsai paštu turi ateiti ne vėliau, kaip spalio (outubro) 30 d. 18 val., pasiųsti sekančiu adresu:

Comunidade Lituano Brasileira
C.P. 2940
01000 SÃO PAULO, SP.

3. Balsavimui urnos bus:

Zelinoi – Jaunimo Namuose;
Mookoj: Šv. Kazimiero p-jos patalpose.

4. Balsus (vokuose) galima įteikti ir anksčiau, paduodant įgaliotiems asmenims bei lietuvių klubonijose.

SOLIDARUMO ĮNAŠAS

(už 1976 metus)

Jau įnešta suma. ... Cr.3.380,00
Dar įnešė:

30. Vicente Vitor Banys Cr.120,00

31. Jonas Tatarūnas ... Cr.120,00

32. Norb. Stasiulionis ... Cr.120,00

33. Jorge Garško ... Cr.120,00

34. Kaz. Ambrozevičius.. Cr.120,00

35. Bronė K. Merani Cr.120,00

36. Evaldas Henr. Remenčius ... Cr.120,00

37. Stasys Gražvydas Remenčius ... Cr.120,00

38. Stasys Remenčius . Cr.120,00

39. Algirdas Idika ... Cr.120,00

Viso ... Cr.4.580,00

AUKA SENELIŲ NAMAMS

Petronėlė Draugelytė-Vosyliėnė (iš Campinas) atsiuntė 500 kr. auką būsimiems senelių namams.

LK Šv. Juozapo B-nė už auką nuoširdžiai dėkoja.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Vyrai dainuoja, ką tik išėjo N.Y. vyrų dainos vieneto "VYTIS" nauja plokštelė. Įdainuota 17 liaudies dainų: Žygio maršas, Aras, Mylėjau mergelę, Vilniaus kalneliai, Augo sode klevelis, Kur lygūs laukai, Gale lauko toli, Kas bernelio sumislyta, Ulonai, Leiskit į Tėvynę, Ant kalno karklai, Kur tas kelelis, Šeriau žirgelį, Lietuva brangi, Mes žengiam su daina, Ant kalno mūrai ir Eisim, broteliai, namo. Stereo 6 dol.

Šokime, Tėvynės Prisiminimų radijo programos jubiliejinio minėjimo plokštelė. Įgrota 13 lengvos muzikos kūrinių: Dar kartą apie meilę, Lauksiu tavęs, Pakalbėkim dar apie meilę, Gražiausia mergina, Meilės istorija, Krantų gėlė, Meilės vasara, Oi, gimtinė mylima, Mėlyna daina, Sulaukti negalėsiu, Čigonų berniukas, Vynas ir gitara, Valsas. Atlieka solistai ir simfoninis orkestras. Stereo. Kaina 6 dol. Persiuntimui pridėdama 50 c. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

UŽSIMOKĖJO ML

50 kr. VI. Gavėnas (II pusmetį)
70 kr. Petras Narbutis, Ana Masienė.

100 kr. A. Serbenta, Petron. Vosyliėnė.

120 kr. Sr. Pumputis

200 kr. Inž Algirdas Idika (1975-6 m.)

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING

médica

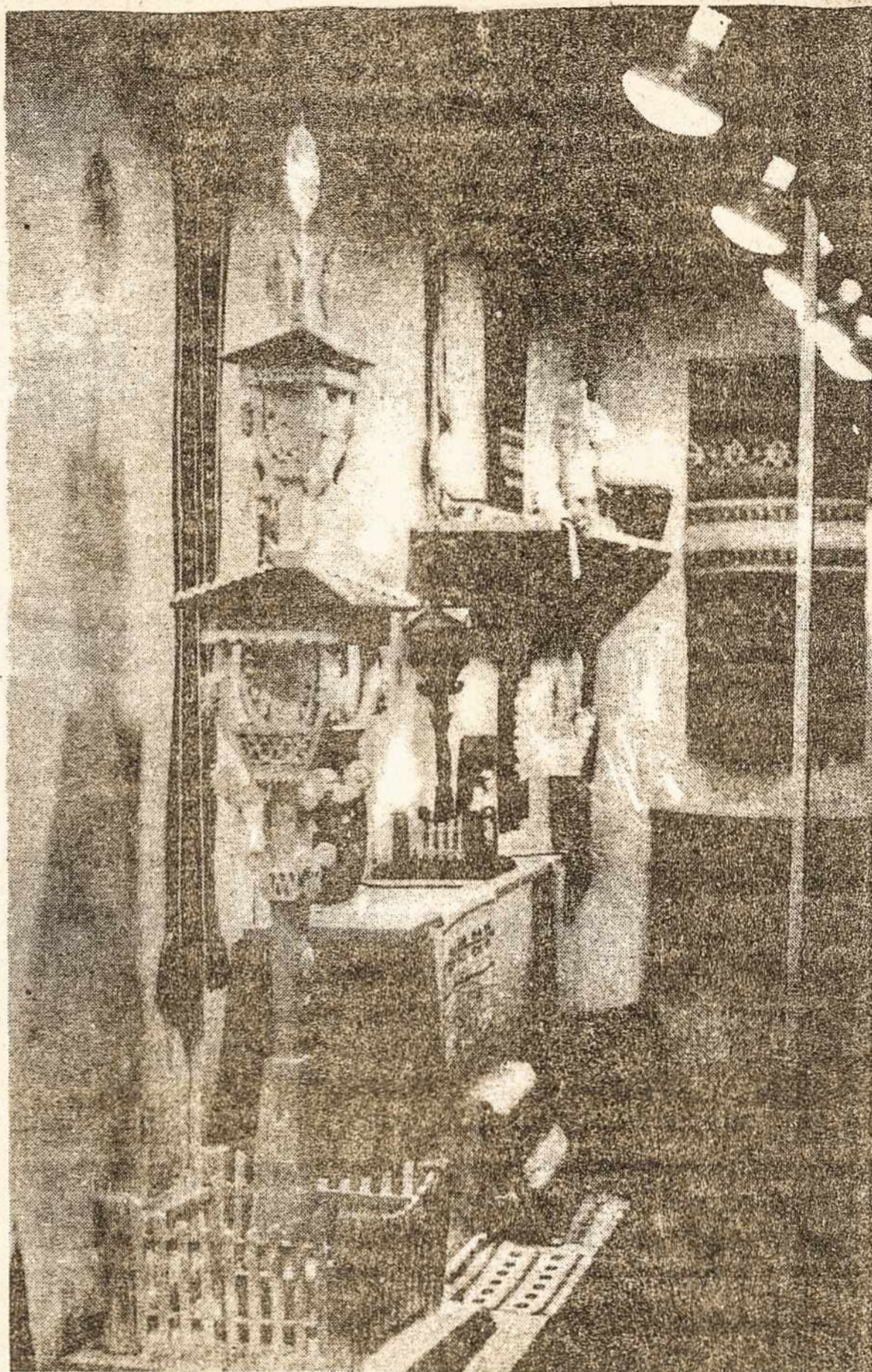
HOMENS-SENHORAS

CRANÇAS

Av. Eulina, 99 – V. Sta. Maria

(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Li-mão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

Lietuviškų tautodailės dirbinių paroda buvo surengta tarptautinio eucharistinio kongreso metu Filadelfijoje, Civic Centre. Rodiniai buvo pagaminti Juozo Jasiūno ir Viktoro Veselkos iš Detroito Nuotr. V. Matulaičio

BRAZILIJOS LIETUVIŲ IMIGRACIJOS "PENKIASDEŠIMT METIS"

Sukaktuvinis leidinys: 200 puslapių, 350 fotografijų, 25 straipsniai
Fotografijos: iš: Rio Grande do Sul, Paraná, Minas Gerais, Rio de Janeiro, V. Zelinos, Mookos, Bom Retiro, V. Anastácio, V. Belos, iš Pietų Amerikos Lietuvių kongresų, stovyklų, kursų, penkiasdešimtmečio švenčių, apimančios 1926 – 1976 metus; mokyklų, draugijų, religinių švenčių, chorų, konsulato, parodų, fazendų, jaunimo švenčių, ateitininkų, skautų ir daug kitų.

(Atkirpti ir įteikti asmeniškai ar paštu:)

Šiuomi užsakau "LIETUVIAI BRAZILIOJE" leidinio

egzempliorius. (Po 50 kruzeirų)

Leidinio mecenatas 500 kr. ar daugiau

Garbės prenumeratorius – 100 kr.

Prenumeratorius – 50 kr.

SIUNČIU SUMĄ CR\$.

Vardas, Pavardė

Adresas (gatvė, pašto dėžutė)

CEP, Miestas, Valstija

Siųsti: A. Valavičienė, R. Manoel Pereira Guimarães 87
04722 São Paulo, SP.

arba: A. Saldys, Av. Antonio Carlos Fonseca 173
04290 São Paulo, SP.

arba įteikti papirgose ar Mūsų Lietuvos redakcijoje.

IŠVYKO PAS ŽMOGÉDRAS

T. Antanas Saulaitis, SJ, išvyko į Amazoniją, Mato Grosso bei kitus miškininkus, kur jis tikisi ir lietuvių surasti. Juk kur lietuvių nėra? Išvyko trumpam, laikinai.

Bet kaip su žmogėdrom? Ar jo nesuvalgys? – Šiuo atžvilgiu jis ramus, nes skaitė amerikiečių spaudoj, kad paskutinį žmogėdrą pernai... suvalgė. Bet kas? – Kaip tik tai įdomu sužinot.

MŪSŲ ŽINIOS

ISRINKTA NAUJA VALDYBA

Praeitą sekmadienį, rugsėjo - septembro m. 26 d. Vila Zelinoje buvo naujosios LIETUVIŲ R. KATALIKŲ ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖS rinkimai valdybos. Rinkimuose dalyvavę 78 nariai balsavo už pasiūlytą kandidatų sąrašą, 3 padavė baltą lapelį ir 1 balsas komisijos nepripažintas.

Išrinko valdybos pirmininku kun. J. Šeškevičių, vicepirmininku advok. Alg. Sliesoraitį, 1-ju sekretoriumi – Vytautą J. Bacevičių, 2-ju sekr. J. Šepetauską, 1-ju kasininku advok. P. Butrimavičių, 2-ju kasin. Angeliną Dirsytę-Tatarūnienę, turto globėju P. Šimonį, valdybos nariais Moniką Tamošiūnienę ir Vyt. Vosylių. Revizijos komisijon išrinkti Albert. Magila, Magdal. Vinkšnaitienė ir kun. St. Šileika.

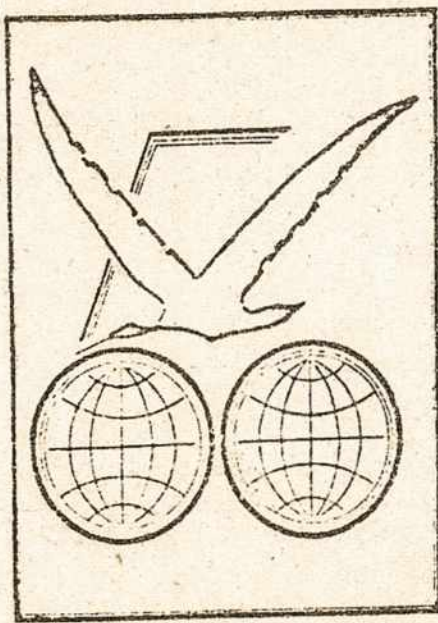
Linkime naujai valdybai sėkmingo darbo.

LIETUVIO METINĖSE KARDINOLAS

Praeitą šeštadienį, rugsėjo 25 d. 19 val. 30 min. São Paulo arkivyskupas kardinolas Paulo Evaristo Arns šv. Kazimiero parapijos salėje atlaikė šv. Mišias STASIO ŽŪTAUTO mirties metinėse. Draug su juo koncelebravo kleb. P. Daugintis ir kun. Pranas Gavėnas. Arkivyskupas pasakė gražų pamokslą, priminė São Paulo vyskupų ilgus metus buvusio šoferio Sr. Žūtauto, lietuviška, katalikiš-

ką gyvenimą ir skatino visus branginti savo šeimą, bendruomenę ir Dievą.

Mišiose dalyvavo daug žmonių. Po Mišių kardinolas pasveikino velionies našlę, vaikus ir visus dalyvius.

LÉLIŲ TEATRAS

Sekmadienį São Paulo Miesto Turizmo Valdybos suruoštas Lélių Teatras Lietuvių Imigracijos 50-čio Komiteto iniciatyva turėjo savo seansą seselių pranciškiečių salėj, V. Zelinoj. Tai savo srity puikus meno kūrinys. Dalyvavusieji liko juo sužavėti. Tik gaila, kad buvo mažai žiūrovų vaikų, tai organizatoriai negalėjo išdalinti daug dovanų.

PAGERBĖ TV VAIDINTOJA

Pranas Čepukaitis, teatro kino ir tv artistas Francisco Dantas slapyvardžiu, o dabar TV GLOBO „Saramandaia“ novelėj pažįstamas kaip „Pe. Romeu“, savo 50 metų gyvenimo Brazilijoje ir 47 m. vaidybos proga buvo pagerbtas savo draugų, kolegų, kurie jam įteikė menišką pergamentą, pasirašę kaip „Vestido de noiva“ kolegos.

50 metų vedybų sukakties proga sveikinam

PETRA ir ADELE ŽARKAUSKUS

linkėdami viso gero.

Marcelė
Putvinskiai
Aduliai

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-BOMBRINHAS. TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.810.87

C. B. G. 00.882.000/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

Lietuvių Sąjungos - Alianča

Vakarienė

Spalio mėn. 16 dieną, šeštadienį, 19,30 valandą, Lietuvių Sąjunga-Alianča ruošia TRADICINĮ POBŪVĮ VAKARIENĘ su pajvairinta menine programa. Ateikite praleisti jaukiai vakarą su savaisiais prie skanių užkandžių ir užgerimų. Iš anksto užsisakykite sau vietą telefonu: 274-5116 ; 93-5470.

SPAUDOS BALIUS

JAUNIMO NAMUOSE, SPALIO 31 d.

12,00 val.

Dalyvaudami paremsite MŪSŲ LIETUVĄ.

Bilietai klebonijose ir pas Vyrų Brolijos narius.

Baliuje galima įsigyti lietuviškų knygų, plokštelių, ženkliukų.

MIRĖ DIDELĖ VEIKĖJA

Rugsėjo 24 d. rytą savo namuose mirė HELENA TEIXERA, su savo vyru JOAQUIM didėle veikėja V. Zelinoj nuo pat šios srities kūrimosi laikų. Vietinių Maldos Apaštalavimo moterų d. jos pirmininkė, šalpos organizatorė, dalyvavo visuose parapijos rūpesčiuose ir iniciatyvose.

Budynėse namie, laidojimo mišiose ir lydėjimo į V. Alpinos kapines dalyvavo daugybės žmonių.

SKAITYKIT IR PLATINKIT
MŪSŲ LIETUVĄ!

VEIKLOS KALENDORIUS

Spalio 2, Instituto Histórico Geográfico sesija apie Lietuvių imigraciją, São Paulo.

Spalio 9, Penkiasdešimtmečio komiteto ruošiamas Pavasario šventė.

Spalio 31 – BLB-nės Tarybos-Valdybos rinkimai.

Spalio 31: Spaudos balius. Ruošia Šv. Juozapo Vyrų Brolija.

Saplių mėn. 1 d., 20:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas Lietuvių sąjungos rūmuose, rua Lituania, 67 – Mooca. Tel.: 292-1434.

Gruodžio mėn. 3 d., 20:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Algirdą Idiką, rua Maestro Chiafarelli, 736 - Jardim Paulista. Tel.: 282-2919.

Sausio mėn. 29 d., 10:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Leonardą Mitrulį, jo vasarvietėje – Estrada Raposo Tavares. Tel.: 273-6434 (residencija – SP.).

SEMANÁRIO. NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVĄ

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTONIO AQUINO

Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 70 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 350 kr. Paskiro numerio kaina: 1,50 kruz. Užuojautos ir sveikinimai nuo 20 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai iteiktini neveliau kaip iki sekmadienio vakaro.